

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

O cooperare pe baze democratice.

Problema cea mai de actualitate, din câte s'au discutat în anii din urmă, anume problema democratizării vieții politice în Ungaria prin introducerea votului universal, frământă iarăși opinia publică. Fără a se fi lămurit încă pe deplin în chestiunile militare, cari au nemulțumit și nedreptățit majoritatea locuitorilor acestei țări, elementele opoziției de variate nuanțe au declarat guvernului și aristocrației un război pe toată linia, cerându-le socoteala pentru îndelungata amânare a proiectului de lege, menit să șteargă pentru totdeauna deosebiri de clase și prerogative moștenite. Alarma, dată de Justh la Arad, cu tot caracterul ei de improvizare și de pripire, a fost un evident semnal simptomatic, căci năvala miilor de cetățeni ca să asculte crezul viitorului din graiul unor oratori, înseamnă o conștiință foarte pronunțată pentru ideea ce se agită. Iar efectele, repercutate cu prilejul acestei manifestări și văzute de noi în presa guvernului actual din Budapesta, care varsă foc și pară de indignare, sunt și ele probe, că, odată urnită, lupta nu se va opri, până la isbânda definitivă.

Ceeace trebuie să constatăm în fața acestei porniri este mai întâi vechiul adevăr, de care numai decât trebuie să ținem seama și anume, că orice luptă politică numai în acel caz ne poate duce la rezultate pozitive, dacă, înainte de a o începe, se stabilește o tactică temeinică, studiată în cele mai mici amănunte. Câtă vreme nu e vorba de vre-o campanie parțială, ci de o generală desfășurare de forțe pentru provocarea unui punct de culminare în viața constituțională, nu poți să recurgi iarăși la vechiul diletantism și la vechile dibuiri pe nimerite, ci trebuie să-ți organizezi trupele cu metodă și cu plan chibzuit, ferindu-te de improvizări de ocazie. În fața unei acțiuni democratice, sfătoșeniile individuale și izbucnirile unor impulsivi particulari nu contează. Ceeace garantează justețea unei cauze democratice și mai ales succesele ei, este în primul rând condiționat de organizarea maselor întregi și scoaterea lor față pe câmpul dreptelor revendicări.

Iată singura preocupare ce ni-se impune înaintea tuturor. Fruntașii noștri, cu vizirul deschis, să-și adune rândurile; să-și prepare ordinea de zi; să lase resgândiri și șovăieli și, înțelegând că clipa este hotărâtoare, să caute repede contactul cu toți ceilalți confrăți, cari în numele votului universal ș-au desfășurat un steag, care cheamă poporul la viață.

Atitudinea noastră, a Românilor, față de ideea votului universal e cunoscută. Sântem cel mai vechi partid politic, care a primit în programul său acest principiu democratic și, prin urmare, nu poate surprinde pe nimeni, când noi privim cu simpatie la ori ce partizan al acestui mijloc de a mai democratiza țara asta de sub cătușele feudale. Așa, când în Austria s'au ivit mai întâi zorile unei egalități a votului, speranțele noastre au început să se înfiripeze, căci nu ne puteam închipui ca valurile acelei binefăcătoare reforme să nu treacă și în Ungaria. Când am înțeles, că și Suvveranul nostru este de aceeaș dorință, ca cetățenii Ungariei să fie puși în posesia aceluiaș drept elementar, perspectivele noastre s'au înmulțit. Intrarea în activitate și promisiunea lui Kristoffy ne-a chiar întărit în ele. Și nu am putut la timpul său să nu aplaudăm, ca semne bune în direcția asta, și faimoasa coalitie, care în mesagiul regal, prin rostul mincinos al dlui Wekerle ne anunța vestea falacioasă: „Din punctul de vedere al desvoltării firești a vieții constituționale, cea mai importantă misiune a guvernului nostru va fi, să estindă drepturile politice asupra tuturor păturilor societății, în scopul de a introduce sufragiul universal pe baze democratice“.

Minciunile rostite cu atâta reacredință nu se împlinesc. Promisiunile n'au fost urmate de fapte. Guverne

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Din Horațiu.

O, scumpul meu prieten nu te trudi zadarnic
Să afli câte zile ne-a dăruit destinul,
Căci zeii-atotputernici ne-or pedepsi amarnic;

Ascultă-mă mai bine:

Chiar dacă-această iarnă va fi cea de pe
[urmă,

Fii, înțelept, strecoardă cu 'ndemânare vinul;
Nu mai spera în visuri când știi că timpul
[curge

Intocmai ca o apă

Și viața ne-o îngroapă;

Trădește și profită de fiecare clipă
Căci mâne — cine știe — chiar mâne poate
[moartea

Te va atinge 'n sboru-i cu neagra ei aripă,
O, scumpul meu prieten.

Alexandru T. Stamatiad.

MOZAIC.

— Foiță originală a „Tribunii“ —

De Adrian Corbul.

Clipe.

Mă opresc eu scriitorul M. într'un squar din dosul palatului Trocadero. Sunt ceasurile 5 după amiază. Venim dintr'o plimbare lungă prin Bois de Boulogne, și suntem oboșiți de umbrel, de aer curat, de lumină înbelșugată de Mai. În squar, găsim o bancă goală și ne așezăm în tăcere.

E sgomotos squarul și întesat de lume. Vedem bărbați, femei și copii, mai ales copii. Ei se fugăresc prin alee, adună grămejoare de nisip, clădesc case din pietricele, se joacă de-a ascunselea, își spun povești cu aerul grav, așa cum se cuvine când vorbești de zine, de feți frumoși, de palate fermecate. Din stradă vin sunete de trompă ale automobilelor, zângănitul clopotelor de tramvae, scârțâitul energic al camioanelor.

Ca niște fluturi ce s'ar opri din sbor, ca să se odihnească pe o floare, doi copilași, un băiat brun și o fetiță cu părul de aur despletit pe spate, se opresc lângă banca noastră suflând din greu de atâta alergat. Sunt gîngăși și fermecători, amândoi. Ochii căprui și ochii albaștri ne privesc o clipă cu neîncredere, apoi se întorc dela noi și se ațintesc în altă parte. Copilașii încep să vorbească, ținându-se de mână. Și așa aflăm că sunt frate și soră, că unchiul lor Gaston sosește la no-

apte din Bretania, că mămuța lor a fost bolnavă în pat, că tatăl lor a cumpărat un covor frumos, că în anticamera apartamentului lor se află un fotoliu vechiu din care a început să curgă vata. Dintr'odată, suntem transportați în tainele casnice ale unei familii streine. Și în mintea mea mă încerc să completez tabloul, să dau trăsături chipurilor anonime de cari vorbesc, să asist la dejunurile, la viața lor cotidiană. Și mi-aduc aminte cât farmec găsea marele Balzac în a urmări pe stradă și prin tramvae, conversațiile câte-unei părechi străine, cărora le scruta, existența zilnică în toate amănuntele ei...

Dar copilașii se îndepărtează... Tresar, și schițez un gest involuntar de a-i reține. Privirea mea întâlnește ochii vioi ai tovarășului meu, care zâmbeste. Zimbesc și eu ca după un vis. Și M. îmi vorbește astfel, după ce urmărim o clipă din ochi trupurile delicate ale copilașilor, ce se perd în dosul copacilor și straturilor de flori:

— „Am văzut din mișcarea dtaie că gândurile ce te frământă sunt aceleași cari mă preocupă și pe mine. Ți-ai spus, desigur: „Iată niște ființe pe cari le-am întrezărit o o clipă, la a căror existență am luat și eu parte, și cari dispar pentru totdeauna. Nici odată nu-le voi mai vedea...“

— „Niciodată, e adevărat“ murmurai eu.

Scriitorul zâmbi cu melancolie. Apoi:

— „De câte ori nu ne apucă o tristeteță adâncă la ideea că ființa pe care o vedem câteva momente, pe stradă, într'un vagon de metropolitan, pe terasa unei cafenele, și care

au venit și guverne s'au dus și vre-o umbră de proiect nu s'a arătat. Cu un viclesug fără păreche, cu o măestrie de mistificare și tergiversări îndrăznețe guvernele jezuitice au cocoloșit pe rând această reformă făgăduită și impusă direct de Suveran. Iar inspiratorul îndârjit al guvernului de astăzi, umoristicul pacificator al naționalităților, contele Tisza, își pune toate forțele posibile în serviciul înlăturării definitive din discuție a votului universal.

Punctul nostru de vedere a rămas însă din fericire același și la vre-o intimidare nimeni nu se gândește dintre noi și nici la vre-o renunțare. Viața, prin care trecem, a ajuns cu totul critică. Răbdarea ne este pusă la grea încercare. Simțim nevoia unei încordări de forțe mai multe. Și gata de luptă, — ce sprijin mai mare și ce asigurări mai calde pentru viitorul cauzei noastre putem să avem, decât înmulțirea de prieteni și de tovarăși de credințe, din orice tabără ar veni ei?

Este deci acum rândul nostru de a căuta o apropiere mai mare și a ne lua măsurile pentru îndeplinirea mai întâi a convențelor formalități. O mai dreaptă apropiere ca aceasta nu poate să existe și orice întârziere de a cultiva prilejul oferit, ar fi o greșală de tact. Că democrația maghiară și socialistii pot să se uniască cu noi pe tema aceasta și că prin o leală înțelegere această alianță, sau cooperare pe baze democratice, ne va duce inevitabil spre izbândă, nu se mai poate trage la îndoială.

Pe cum am simțit, dela adunarea din Arad încoace, opinia publică dela noi, își pune mereu această întrebare: „Este sau nu cu putință, ca între Români și toate celelalte elemente de

opoziție, intrate în luptă pentru votul universal, să se stabilească o alianță de cooperare?”

Noi vom răspunde la aceasta, că nu numai datorită elementare către noi înșine ne impun această colaborare exclusivă pentru votul universal, dar rămâne un fapt, anume că în conștiința alegătorilor noștri trăiește chiar această dorință, de a face prin cooperare o operă comună de binefacere, pentru clasele poporației. Cam dela ivirea lui Kristoffy încoace între noi s'a fixat ideea acestei întovărășiri și chiar membrii onoratului comitet național au salutat-o prin organul lor oficial din 1907. În special dl Aurel Vlad a îmbrățișat cu căldură această colaborare temperară și stabilind, în diferite rânduri, punctele sociale și economice, ce le avem comune cu democrația maghiară, ne-a popularizat în articole următoarele credințe chibzuite:

„E de prisos să mai declarăm — scrie dl Vlad, răspunzând la un zvon — că despre o *fuzionare* cu socialistii nici vorbă nu poate fi, iar chestiunea alianței încă e departe de fi fapt împlinit. Ea este mai mult o dorință, care însă sub forța împrejurărilor poate deveni în timpul cel mai apropiat o realitate”.

Iar mai la vale, în același articol: „Rezultă în mod evident, că o cooperare eventuală cu socialistii din puncte de vedere principiare nu întâmpină greutăți neînvingibile, iar considerații tactice pretind în mod imperativ cooperarea. Chemarea acestora, cari fac politică este a realiza această problemă”.

Iată aici problema bine limpezită. Dl Vlad a dumerit încă de acum trei ani opinia publică dela noi că nu de o fuziune cu partidele de opoziție sau socialiste este vorba, căci fuziunea ar

putea fi înțeleasă, prea ușor, ca un fel de contopire, ci pur și simplu cere o „cooperare”, care constituie în caz de necesitate „imperativă”. Acesta este punctul de vedere acceptabil, pe care factorii noștri hotărâtori au probabil să-l și accepteze.

E sigur, că tot din considerațiile aceste trebuie privită și eventuala conc lucrare cu fracțiunea dlui Justi. În principiu orice asociere de forțe, în vederea triumfului unui drept cetățenesc, este admisibilă. Coloratura prea evident șovinistă a partidului dlui Justi și firea cam schimbătoare a acestui fruntaș ne fac, firește, o situație cam dificilă și ne impun să fim mai cu tact în stabilirea vre-unei relațiuni cu acest partid. Afară de câteva plătitudini vagi însă noi nu cunoaștem nici o mărturisire precisă a dlui Justi asupra viitoarei sale politice sociale și economice față de naționalități, nici nu știm până la ce grad de sinceritate se avântă în câte expune în cuvântările sale la adresa noastră. Dar credem că o pricină de șovăire aceste rezerve nu pot să constituie, câtă vreme nu se va trata între Justi și noi numai de o cooperare temperară, care nu angajază pe Români la nimic, decât la concursul, dat în primul rând spre binele lor pentru cucerirea definitivă a unui ideal comun.

Înțelegi odată asupra principiilor, cari ne conduc în aceste tendințe de apropiere și lăsând la o parte toate eventualele puncte deosebitoare, nu avem astăzi o mai intensă dorință, decât să vedem, că fruntașii din cele trei părți inaugurează această epocă cu vigoarea cerută și își dau toate silințele să adune sub acest steag al mișcărilor democratice, tot ce mai este pătruns, în aceasta țară, de ne-

a făcut scurt timp parte din viața noastră — dispare pentru totdeauna! O dorință nebună de a reține pe loc, de a alerga după dânsa spre a o mai vedea odată, ne frământă ființa. O duioșie fără de margini ne încearcă sufletul. Și te-ai întrebat d-ta vre-odată de ce, totdeauna în astfel de împrejurări, se deșteaptă în noi gândul morții, a nesimțirii de veci?”

L-am privit pe M. cu uimire. El urmă: „Este așa... Copilașii de adineaori, spre pildă, ne-au deschis un colț al propriei lor vieți. Și când s'au îndepărtat, ai făcut un gest ca să-i reții. De ce? Pentru că, fără să vrei, într'un fund obscur al creierului d-tale, te-ai identificat cu ei, sau mai bine zis, i-ai considerat ca pe o clipă din viața d-tale. Și cum viața noastră e făcută numai din clipe, cari odată trecute nu mai revin, te-ai gândit că fiecare moment scurs te apropie de moarte. Atunci, sufletul d-tale s'a înfiorat în fața neantului din care vei face odată parte. Intocmai ca doctorul Faust, ți-a venit să strigi: „Mai rămâi, o, clipă neuitată...” Dar mai ușor ai opri sângele ce ar fișni dintr'o carotidă retezată, decât scurgerea de clipe din viața noastră. Folosite sau nefolosite, le perdem pe toate... *sans retour!* Și iată de ce ai regretat adineaori când s'au îndepărtat cei doi copilași...”

Ne-am ridicat să plecăm. În jurul nostru, copiii urmau să se joace cu grămezile de nisip, să se fugărească unii pe alții, cu mișcări sprintene și grațioase. Vântul de mai frământa ușor frunzele pomilor. Când să eșim din squar, mi-am rotit ochii în jurul meu, cu

gând să-i mai revăd pe cei doi copilași; dar în marea de capete buclate ce umpleau cuprinsul, nu i-am putut deosebi. Și am avut, într'adevăr, melancolica impresiune că odată cu ei au disparut clipe din viața mea cari nu vor mai reveni niciodată!...

Visul.

Nu știu cine adusese vorba de vis. Imi pare că însăși stăpâna casei. În cochetul salon, ale cărui ferestre deschise lăsau să între aerul proaspăt al serii de Mai odată cu uruitul îndepărtat al Parisului, eram adunați vre-o unsprezece inși: doamne, scriitori, pictori și un medic ai spitalului Beanjon. Cum spui, venise vorba de vise.

— „Mai întâi, explicați-mi, vă rog, ce este un vis? Întrebă o doamnă tină și frumoasă. Eu una visez în fiecare noapte vrute și nevrute — dar nu știu încă cum se produce visul...”

— „Ah! teoriile visului sunt ca nisipul mării”, făcu pictorul R. cu un zâmbet.

— „Visul, doamnă? vorbi doctorul S. Explicația e simplă: visul e frate bun cu realitatea, și frate vitreg cu halucinația”.

— „Explicația d-tale, doctore, e departe de a fi așa de simplă, făcu rîzînd stăpâna casei. Lămurește-ne, te rog”.

— „Voiesc să spun, dnă, că visul este o simplă deformare a realității. El se compune din toate elementele vieții reale, pe cari însă funcționarea anormală a creierului în timpul somnului, le dezordonează; așa cum, amestecând petricelele din care e format jocul de

puzla, ai da naștere unor tablouri hbride, neprevăzute. În cazul acesta ai vedea un om cu capul de câne și vârful unui copac format din acoperișul unei case”.

— „Dar vorbeai de halucinație, doctore”.

— „Ei bine, ea e aceiaș ca visul, decât că se produce în stare de veghe. Creerul omului care suferă de halucinație suferă de aceiaș desordine ca acela al omului adormit. El deformează obiectele pe cari le percepe”.

— „De ce n'am admite că visele și halucinațiile sunt arătări din altă lume?” întrebă sora unui abate?

— „De ce, doamnă? Fiindcă ele sunt compuse, după cum spusei, din elementele vieții reale. Și apoi de ce halucinațiile nu se produc decât la bolnavi?”

— „Dați-mi voie, doctore, vorbii eu, să vă amintesc de teorie pe care Dostoievski o pune în gura bizarului Swidrigailow: Omul bolnav are legături mai slabe cu lumea materială decât cel sănătos. Viața lui se desprinde tot mai mult de pământ, ea devine tot mai imaterială — de ce n'am admite dar că el e susceptibil să privească mai bine în altă lume?”

— „Teoria e foarte frumoasă, zîmbi omul de știință; eu însă nu mă împac cu ea”.

— „Rău faci, doctore, vorbi sora abatelui. Cu toate teoriile raționaliștilor, nimeni nu poate explica visurile profetice altfel, decât ca pe niște solii trimise de Dumnezeu”.

— „Dar poate doctorul nostru nu credea în visurile profetice” observă un scriitor.

cesitatea unei baze mai nouă, mai democratice, a vieții publice. Rămâne însă un singur lucru, acela de a vedea în curând, cari vor fi procedările celor aleși și cum vor înțelege glasul acesta al mulțimei, care-i cheamă să facă începutul pe o întindere mai mare!

Petiție respinsă. Curtea de casație din Budapesta a respins contestarea alegerii dela Bácsalmás și i-a condamnat pe alegătorii cari au contestat alegerea la plățirea sumei de 14.000 coroane cheltuieli.

Deputatul Szutrély Lipot, împotriva alegerii căruia s'a înaintat contestarea, e membru al partidului guvernamental.

Curtea de casație a ajuns la convingerea că alegerea a fost... curată.

— **Lungirea ședințelor Camerei.** Luînd discuția bugetului proporții neașteptate, guvernul s'a hotărât să propună Camerei lungirea ședințelor cu o oră.

În ședința de mâine, Vineri, unul dintre deputații guvernamentali va prezenta Camerei propunerea aceasta, asupra căreia se va vota, fără discuție, în ședința de Sâmbătă.

Ședința Camerei. Nădejdea că scenele furtunoase de ieri se vor repeta, a atras un număr neobișnuit de deputați. La deschiderea ședinței de mult n'au mai fost de față atâția deputați ca azi.

Și nu interesul pentru proiectul de lege în discuție i-a atras, ci amenințările lui Polonyi Géza că va face destăinuirii „sensazionale” despre tainele misterioase ale acțiunii pentru votul universal.

În culoarele Camerei nici nu s'a vorbit decât despre această declarație a lui Polonyi, pe care însă nici prietenii săi nu l mai iau în serios.

Opoziția justhistă e hotărâtă să pună capăt intrigilor fostului ministru de justiție.

Discuția la bugetul ministerului de agricultură a început și continuat însă azi fără incidente așteptate.

— „Ba da, cred”, rosti medicul cu gravitate.

— „Cum le explici, atunci? — întrebaram cu toții, foarte interesați.

— „Cred, vorbi doctorul, în așa zisele presimțiri, cari de multeori ne anunță fără greș vre-o nenorocire, sau vre-o fericire, care ne paște — dar nu le pot explica... Așteptați, vă rog, urmă el intrerupând strigătele de triumf ale doamnelor; am zis că nu le pot explica, dar sunt departe de a le tălmăci pe cale supranaturală. Nimic nu e supranatural în lumea asta; multe lucruri însă rămân ascunse științei. Hipnotismul, telepatia nu sunt ei, niște fenomene pur științifice? Cu toate astea nu le cunoaștem încă obârșia, după cum nici electricitatea nu era cunoscută acum câteva sute de ani... Mai târziu, știința va descoperi toate câte ne sunt azi neștiute, n'aveți teamă...”

O discuție foarte interesantă se încinse în jurul acestei chestiuni. Argumentele deiste și pozitiviste se ciocneau fără intrerupere. Fiecare cita alte nume: apostolul Pavel, Shakespeare, Goethe, Racine, Dostoiewski, Tolstoi, etc. În sfârșit o doamnă puse întrebarea următoare:

— „Dacă susții că visurile nu sunt decât niște reflexe ale gândurilor sau tablourilor văzute în timpul zilei, spune-mi te rog, doctore, cum se face că visăm de multeori persoane și lucruri la cari n'am cugetat de fel înainte de a adormi? Eu una am avut de multeori prilejul să visez cunoscuți, rude, sau streini,

Sinceritatea presei.

Intr'un ziar șovinist din Budapesta am cetit mai dăunăzi un articol, scris ca răspuns la o lucrare recentă a distinsului publicist Scotus Viator, asupra corupțiunii electorale din Ungaria. Foarte sensibile, cum sunt ziarele ungurești, să știe că ele nu lasă nici odată nedesmințite afirmațiunile presei străine și că își dau toată silința de a reface reputația patriei lor în fața străinătății, fie chiar cu prețul unei invențiuni, sau argumentări sofiste. De data asta însă, »Budapesti Hirlep«, voind să combată acuzațiile întemeiate ale lui Scotus Viator, recurge la o veche stratagemă și se apără prin o cunoscută procedură comparativă. Vorbește despre ocupația electorală din Regatul român și, asemănându-o cu cea din Ungaria, o găsește mult mai grozavă și mai umilitoare ca aici.

Procedura asta a ziarelor ungurești nu ne mai miră. De câte ori vor să scuze vre-o fărădelege împotriva noastră, a naționalităților, ele abuzează de această comparație bizară. Mereu ne vorbesc de soarta Ciangailor din Moldova și o ascamnă cu a noastră de aici; mereu ni-se pune în vedere persecuția Ovreilor și a Bulgarilor supuși români, ca și când rostul nostru politic și istoric în Monarhia habsburgică ar putea să sufere o comparație cu pribegii sau oaspeții din România.

Ceeace ne miră este însă altceva.

Presa ungurească, pe cum se știe, este condusă de ovrei, cari din pricina cestiunii israelite din Moldova, nu pot să nu ne urască și persecute rasa noastră de pretutindeni. În ura lor merg atât de departe, încât până și în opere literare caută să ne batjocurească neamul, ceeace s'a întâmplat de curând, când un publicist ovreu din Viena, a îmbrăcat revoluția țărănească din România într'o formă de roman, în care caută să discrediteze pe Români în ochii lumii germane. Am remarcat însă un fapt

la cari sunt sigură — auzi doctore? — sunt sigură că nu m'am gândit în timpul zilei. Sau am visat scene având ca decor timpuri foarte îndepărtate din viața mea și la cari nu mă gândisem de ani de zile...

— „Și fenomenul acesta e explicabil, dnă. Mărturisesc că și pe mine m'a izbit. Dar am reflectat asupra lui cu insistență și m'am silit să observ toate amănuntele cari îl precedau. Și am ajuns să mă conving că visul purcede tot din preocuparea creerului nostru din timpul zilei. Imi spui că ai visat de multeori scene îndepărtate din trecutul dtale, la care trecut ești sigură că nu te-ai gândit în timpul zilei?... De acord... Dar cine-mi spune că n'ai auzit un crâmpel de melodie, că n'ai mirosit un parfum, că n'ai văzut un decor, care în fondul obscur al creerului dtale a evocat amintiri?... Amintirile acestea nu le-ai trecut prin filtrul gândirei, e adevărat, nu ți-ai dat seama de dânsule. Ele au trăit însă în vre-o celulă din creerul dtale în stare inconștientă, și numai în somn ți-au apărut mai lămurit, sub lumina misterioasă a visului. Credeți-mă ce vă spun, doamnelor, căci am făcut aceste experiențe asupra mea, și nu odată, de zeci de ori”.

...Erau ceasurile două din noapte când am părăsit cochetul salon, unde avuseseră loc discuțiuni așa de interesante. O lună de argint plutea deasupra Parisului; o pace albastră cădea din bolta instelată. Orașul dormea...

foarte dureros. De câteori insectele aceste ale presei internaționale caută să ne strice, ele se bazează pe spusele și mărturiile presei din România. Atât citatul ziar unguresc, care zugrăvește un tablou tendențios al corupțiunii electorale din țară, cât și faimosul Brociner, autorul romanului scandalos despre revendicările țărăniști din Regat, ș'au luat dovezile din ziarele bucureștene. Ei reproduc pasagiile drastice, cifre și nume în jurul cărora brodează răstălmăciri fantastice și reproduc astfel aparențele unor stări de o tristă realitate.

Firește, nu flecăriile și denunțările presei ungurești și a ovreilor răsbunători vor putea să întunece meritele țării românești în frumoasele-i tendințe spre progres. Sănt însă micile supărări în treacăt și câteva județii, de cari am putea fi cruțați cu simpatie, dacă ne-am da silința să ne examinăm puțin moravurile presei naționale, să ne cântărim mai bine datoriile de adevăr și mai ales să ne întrebăm cu seriozitate: cum merg ziarele politice bucureștene pe partea cu manifestarea... sincerității lor?

Mai întâi vom mărturisii, că avem ca mai înaltă considerație pentru libertatea cuvântului și, date fiind așa de tristele împrejurări dela noi, am privit totdeauna cu oarecare invidie terenul larg de libertate în care confrății bucureșteni puteau desfășoare exuberanța energiei și a temperamentului lor, grație constituției și a încredinței spiritului public. Suntem adevărați aderenți pasionați ai spunerii adevărului complet și am dat probe, că știm să mergem pentru acest principiu, care, în condițiile noastre de activitate, e foarte greu de păstrat. Este însă o chestiune de formă în care presa de dincolo, față de care trebuie să ne exprimăm o părere frățească.

Iată, s'au găsit câți-va confrăți bucureșteni, cari, cu ocazia ultimelor neînțelepciuni din tabăra noastră, să ne dea câteva lecțiuni de potolire a patimelor noastre politice și individuale. De consiliările acestora suntem foarte recunoscători, deși nu făcute totdeauna pe temeiul unor obiective informațiuni, dar la rîndul nostru nu vom sfătui pe nimeni la desarmarea din o parte de convingeri și nu avem nici un drept să cerem ziarelor de partid din țară, ca să înceteze odată fondul discuțiunilor din dânsule. Ceeace ne strică nouă însă și contribuie la compromiterea bunei reputații a României în presa străină este, mai ales, sinceritatea exagerată și forma fără scrupule și zăgaz, în care în acele ziare se manifestă această sinceritate. N'o să uităm odată o apostrofă, tipărită într'o gazetă de opoziție, în care se făcea întrebarea: „Adresa celui mai puritan om politic al țării?” »Domnule Sturdza, ce-ai făcut cu mine?» «Nu avem cuvinte de a tălmăci lipsa de tact, cu care se transmit ca titlu de formare publicului intern eventuale neînțelepciuni sau greșeli neprevăzute în viața publică a poporului. Nu pricepem sgomonul, fraza superlativă și supralicitările în invective, cari caricaturizează singure o serie de situații și de personalități, furnizând aproape zilnic un trist material de reflexie și străinătății și adversarilor țării românești».

Aceasta de sigur nu mai este sinceritate la care o presă trebuie să rîvnească.

Din potrivă, fenomenul acestei exagerări s'ar putea numi mai mult o imposibilitate

de a-și găsi o justă măsură în cântărirea adevărului în așa fel, ca împărțându-l altora, să împreunezi respectul pentru demnitatea presei cu acela pentru reputația țării tale. Căci presa de astăzi, cum o găsim la popoarele înaintate, nu cu violențele de limbaj, nici cu operațiunile prin exagerare în rău sau în bine, își împlinește misiunea ei reală. Presa de-acum ca și arta, evită tot ce e strident și seducător în formele exterioare și exprimă ideea în haina ei cea mai simpatică. *Fortiter in re, suaviter in modo!*

Să ni-se ierte aceste observațiuni, făcute cu gândurile cele mai bune. Căci dacă noi, cei de aici, privim cu oarecare pizmă la libertatea aceasta a cuvântului din România și avem cuvinte destule să ne plângem în privirea exceselor contrare a ziarelor dela noi, în coloanele cărora s'au stabilit de curând un fel de teroare în privirea oricărei sincerități, nu putem totuși, văzând atâtea rele consecințe ale extremei sincerități, cu care presa bucureștiană prezintă, cu un lux de exagerații, stările din Regat, să nu constatăm această trebuință de îndreptare în materie de tact și rezervă, când este în joc reputația unei țări. Nu suprimarea adevărului o dorim dela confrății noștri, dar gelosia pentru numele bun al Țării românești, de care avem și noi nevoie, pentru a ne putea ținea în condiții mai bune pe plaiurile Ungariei, ne îndeamnă să spunem aceste cuvinte deschise: *nu vă descoperiți fața de străinătate!*

Scrisori din București.

Ațiunea poetului Anghel. — Paza granițelor. — Francisca Rozan la București. — Hotărârea definitivă asupra așezării statuei lui Cuza.

București, 27 Aprilie.

Poetul Dimitrie Anghel a ascultat sfaturile prietenilor și ale admiratorilor săi și a dat în judecată pe d. I. Moiescu, proprietarul marelui magazin «Luvru» distrus de groaznicul incendiu de astă iarnă, cerînd pentru operele-î distruse o despăgubire de 50 de mii de lei. Suma cerută este în tot cazul foarte mică în raport cu valoarea și numărul scrierilor mistuite de flăcări. Căci, pe lângă o mulțime de lucrări numai schițate, de planuri, nuvelete și poezii cari nu aveau încă o formă definitivă, poetului i-s'au distrus manuscrise, cari conțineau o serie de lucrări terminate, în formă definitivă, cari nu așteptau decât lumina tiparului.

Iată câteva din aceste opere: Un poem intitulat »Fabiola«, care cuprindea peste 500 de versuri și care urma să fie tipărit după întoarcerea poetului în Capitală. Romanul »Tinerete«, un volum de peste patru sute pagini, din care unele fragmente s'au publicat în revista »Ramuri« din Craiova. Un volum de nuvele istorice alcătuit în urma însărcinării primite din partea casei școlilor. Fragmente din aceste nuvele s'au publicat și în »Tribuna«. În ele, poetul cu o căldură nespūsă zugrăvea icoana din trecutul atâtea de zburciat și de bogat în suflete mari al acestui popor românesc. Era în orice caz un volum, care pe lângă frumusețile lui artistice, ar fi adus și un real folos în ce privește întărirea conștiinței naționale și dragostea de pământul strămoșesc.

După cum se știe, poetul a călătorit mult. Impresiile din aceste călătorii și le-a adunat într'un volum, care se cîstindea peste patru sute de pagini și care de asemenea a fost distrus cu ocazia incendiului. Alt roman terminat era »După Marte« scris cu o subtilitate caracteristică acestui scriitor. Pe lângă acestea i-a mai fost distrusă și o piesă de teatru în trei acte »Polița«.

Ațiunea d-lui Anghel a început să se judece eri de către tribunal, la aceiași secție, la care se judecă

și acțiunea intentată de avocatul Moscuna. Poetul, care se află în timpul de față într'un sanatoriu, a fost reprezentat prin advocații Radu D. Rosetti și Petrescu—Comneiu, ambii destul de cunoscuți prin scrierile lor, unul prin versurile lui odinioară atât de populare, celalalt prin scrierile lui științifice. Ambii, susținând, că incendiul a urmat din neglijența proprietarului au cerut suma de 50 de mii de lei despăgubire pentru pierderea materială îndurată de poet. Deocamdată s'a luat un lung interogator acuzatului d-lui I. Moiescu și s'au propus mai mulți martori, cari vor fi ascultați în ziua de 2 lunie. Prietenii și admiratorii poetului cred că justiția se va pronunța în favorul poetului.

Cu toate măsurile aspre ce s'au luat în contra contrabandiștilor aceștia tot nu au renunțat cu totul la ocupațiunea lor. O seamă de locuitori dela granița dinspre Bulgaria și-au făcut o adevărată specialitate, o meserie din contrabandă. Și ce este mai interesant e faptul că se aduc anumite articole, cari sunt exportate tot din România, cari însă, în vederea câștigării piețelor străine se vînd acolo mai ieftin. Astfel se face contrabandă cu zahărul, care exportat din România, se vinde în Bulgaria cu un preț pe jumătate cât în țară

Mare contrabandă, cu toată paza corpului de grănițeri, se face și la granița dinspre Basarabia. Pichetele de-alungul Prutului sunt destul de dese, cu toate acestea însă nu sunt îndestulătoare. Contrabandiștii de pe această linie au rămas la un mijloc foarte practic spre a se putea feri de sentinelele, cari păzesc zi și noapte. Ei au dresat câni, pe cari îi iau cu dinșii și-i trimit «în recunoaștere». De îndată ce câni simt sentinela în apropiere, încep să latre, anunțînd astfel pe cei ce vor să introducă în țară mărfurile oprite. Aceștia au astfel timp să se ascundă. Sistemul acesta se practică mai ales în împrejurimile punctului Ungheni.

Șeful postului de grăniceri de aici a înaintat un raport, prin care arată greutățile cu cari se face paza graniței și cere să se ia măsuri urgente. Intre măsurile propuse este și aceea de a obliga pe locuitorii din comunele de pe malul Prutului să-și țină câinii legați și de a se amenda acei locuitori, cari țin câni dresați în vederea contrabandei, la care îi ajută.

Se cunoaște scandalul, la care a dat naștere angajarea actriței evreice Francisca Rozenberg-Rozan la Teatrul Național din Iași. Publicul românesc s'a revoltat, a manifestat în contra aducerii unei străine pe o scenă națională și aceasta a trebuit să renunțe la angajamentul făcut. O parte din presa din țară a aprobat atitudinea publicului ieșan. Au fost însă multe ziare, cari au protestat în contra inițiatorilor demonstrațiilor. Se invoca motivul că asta nu are naționalitate, că ea este universală, că un artist trebuie respectat pentru arta sa iar nu pentru originea sa.

Firește, cei cari argumentau astfel nu au ținut cont de împrejurările speciale, în cari se găsea această actriță. E ovrăică și fusese angajată la Teatrul Național dintr'un oraș cucerit economic de ovrăi. Era o lovitură prea mare dată Românilor din Iași să vadă că acum acești străini nuzesc să pătrundă și în instituțiunile de cultură națională. Așa se explică demonstrația organizată în contra actriței Rozan, care nu este lipsită de talent, dar al cărei loc nu este pe scena unui teatru ce se numește național. Atât a cerut publicul românesc.

Francisca Rozan a jucat aseară la teatrul Leon Popescu din București. Nimeni nu s'a gândit să-i facă vre o manifestație ostilă. Ba din contră mulți au aplaudat-o pentru felul cum a interpretat diferitele roluri. A jucat în »Sacrificiul«, »Magistrații« și »Ca în bibliie«, dovedind mult temperament artistic, dar și foarte multe scăderi, de cari numai după lungi și stăruitoare studii va putea scăpa. În orice caz felul cum a fost primită la acest teatru particular din București arată că Românii nu au nimica în contra persoanei ei, dar că pretind ca la rîndul lor străinii să respecte instituțiunile de cultură susținute de stat și să nu caute a pătrunde în ele, mai ales când avem atâtea adevărate artiste române.

În sfârșit ehestia așezării statuei marelui domnitor Alexandru Ioan Cuza a fost tranșată în mod definitiv. În urma stăruințelor naționaliști-

lor, a fost cedată piața cea mare a Iașului, Piața Unirei, în mijlocul căreia se va ridica în curînd chipul de bronz al popularului domnitor. Era și timpul să se satisfacă cererile de atâtea ori repetite. Opinia publică începuse a se mișca neluțelegînd rostul ezitării de a se da un loc pe care nimeni altul nu-l merita mai mult decît Cuza Vodă, a cărui memorie trăiește atîta de vie în sufletele populației dela țară.

Lucrările pentru fundament vor începe zilele acestea. Cheltuelile necesare pentru aceste lucrări se vor acoperi prin subscripție publică. Vestea despre cedarea Pieței Unirea pentru statua lui Cuza a produs o excelentă impresie în toate cercurile din țară. *Correspondent.*

„Spre o literatură didactică bună“.

— Reflexiuni de Iuliu Vuia. —

»Mișcarea literară constată gradul de dezvoltare al unei națiuni«.

I. Heliad Rădulescu.

În numărul de paști al Tribunei a apărut un articol sub titlul de mai sus din penna dlui Dr. O. Ghibu.

Toți bărbații noștri de școală să așteptau ca sub acest frumos titlu de Dr. Ghibu să scrie principii pedagogice-didactice cari să deie direcția în materia din chestiune, combatînd chiar în generalități *direcții greșite*, dar să nu devieze dela înălțimea ce trebuie să o ocupe.

Ne surprinde mult faptul că un bărbat de talia dsale, care deși recunoaște „bărbaților de școală, învățători și profesori“ a ști „multe despre felul cum se manifestă viața intelectuală a copilului, a cunoaște planurile de învățămînt și teoriile didactice și pedagogie“, totuși își permite a pune întrebarea riscată, că: „cunosc ei destul de bine întreg sufletul copilului și mai ales, pot ei scrie despre lucrurile pe cari le preconizează planurile de învățămînt, așa cum o cere aceasta sufletul copilului?“ Ba ce e mai mult, dsa ni dă răspunsul categoric că nu.

Să fim scuzați, dar o declarăm cu toată tăria convingerii noastre, că aceasta e o afirmare prea riscată.

Bărbaților de școală, aceia cari sunt mai aproape de sufletul copilului, cari zilnic fac observații și îmbogățesc esperiențele psihologice. aceia cari prin bogatele lor esperiențe au creat înseși principiile conducătoare ale pedagogiei moderne de azi, li-se contestă *capacitatea* de a-se pogori în sufletul acelu element de care este veșnic încunjurat și care este subiectul preocupățiunilor, studiul predilect al activității sale de decenii.

„Cu tot respectul care îl purtăm marilor scriitori și artiști ai poporului“, să fim scuzați când ne vedem nedreptățiți a contesta că „aceștia sunt cei chemați a se coborî și în sufletul copiilor, al observa și a-i da hrana cea mai potrivită“, după cum foarte riscat susține dsa; căci „Numai acela cunoaște ființa și valoarea educațiunii, care a urmat dezvoltarea ideii educațiunii în decursul seculilor“ scrie Dr. Carl Schmidt.

Marii mînuitori ai condeiului, scriitorii neamului pot aduce incontestavere servicii, pot colabora și contribui la perfecționarea cărților noastre de cetire, dar *numai stînd la dispoziția bărbaților de școală* cari să le deie *directiva*, să le servească cu îndrumări; căci numai și numai acei bărbați cunosc viața internă școlară, cunosc viața sufletească a copiilor.

Repet, marii scriitori ai neamurilor vor aduce reale servicii culturei neamului lor prin colaborarea lor în *sensul și direcția* prescrisă de bărbații de școală, cari *unicii sunt competenți în materie*; căci a contesta acest fapt, este sinonim cu a numai recunoaște importanța cvalificațiunii de specialitate în ori și ce materie.

Dorim a restabili un adevăr: poezii A. Vla-
huța și G. Coșbuc au scris „Carte de cetire
pentru școlile secundare și profesionale“.

Pentru școalele primare ministerul cultelor
din România a acceptat Abcdarul scris de
Constantin Stan învățător la Humulești și Ion
Ciorănescu învățător la Moroieni, iar ca carte
de cetire cea scrisă de G. Coșbuc, G. Cos-
tescu dir. școlii primare de băieți „Enăchită
Văcărescu“, G. Dima profesor și fost institu-
tor și G. Stoinescu institutor.

Iată deci că tocmai în România la care se
provoacă dl Dr. Ghibu s'a procedat întocmai
în sensul vederilor exprimate de noi, adică
poetul Coșbuc a colaborat la opera bărbăți-
lor de școală, tustrei dascăli ai școlii pri-
mare.

Revenind în particular este deprimător pen-
tru încurajarea ori și cărei acțiuni culturale
faptul, că dl Dr. Ghibu se exprimă astfel
la adresa bărbăților de școală, cari au făcut
modestele începuturi pentru creșterea unei li-
teraturi didactice. Dsa nu are nici un cuvânt
bun pentru „aceasta bogăție“ a literaturii di-
dactice, pe care o califică de „mare pacoste
pe capul nostru“.

E rău cu rău, dar mai rău era dacă școala
românească nu avea nici măcar aceasta „pa-
coste“, căci până la venirea dlui Ghibu ce ne
făceam?! Așa cum sunt aceste cărți de ce-
tire, să nu uităm că ele au adus servicii cul-
turei românești și că în consecință *cultura cea
adevărată* a neamului este obligată cu recu-
noștință încăi față de „bunăvoința de a ajuta
școala“ a acestor opaițe licuritoare în miezul
noptii, în care vitregitatea vremurilor ne-a cu-
prins.

Se fac neîntemeiate recriminări autorilor de
cărți de cetire, pentru că au cerut și aproba-
rea înaltului minister.

Dar să fie lumină!

§ 20 al art. de lege XXVII/1907 face pen-
dentă primirea ajutorului de stat pentru școa-
lele profesionale dela folosirea exclusivă a
manualelor și mijloacelor ajutoare admise de
ministru“.

Comitetul administrativ al comitatului Arad,
învoacă ca motiv pentru nerecomandarea
școalelor noastre din comitatul Aradului pen-
tru a primi ajutor de stat și faptul, că ven.
consistor n'a subțernut conspectul manuale-
lor aprobate de minister.

Invităm onorata învățătorime să facă ea
mărturisire asupra faptului, că inspectorii re-
gești nu aprobă — pentru școalele ajutate
de stat — conspectul manualelor. Dacă acelea
nu au aprobarea ministerială.

Ven. noastre autorități ar câștiga un titlu la
recunoștința neamului, dacă ar face deplină
lumină și ar întreveni la locurile competente,
pentru ca autorii să fie absolvați de sub acea-
sta îndatorire.

Dl Dr. Ghibu ar avea cea mai bună ocazie!
Reprob procederea incorectă a acelor au-
tori, cari n'au cerut întâiu aprobarea venerate-
lor noastre autorități.

Era pentru decorul penei dlui Dr. Ghibu,
ca dsa să fie rămas la generalități. Dsa însă
a crezut de cuviință să numească și nume și
bene notandum să se ocupe eschiziv cu căr-
țile de cetire ale autorilor din regiunile arado-
banatice (Vuia, Moldovan și Groșorean),
poate așa pretinde „patriotismul local“, căci
dacă e adevărată aserțiunea Dsale că „nu nu-
mai *cărțile dumnealor* (ale noastre) *sunt
slabe*“, atunci spre a nu i-se putea atribui
parțialitate, trebuia să amintească și celelalte
cărți de cetire slabe; cu atât mai vârtos că
acelea nu sunt airea decât în regiunile ar-
delene. Ori poate n'a permis aceasta tocmai
„patriotismul local“? de care face culpabili
pe cei din diecezele Arad și Caransebeș.

Cer scuze on. public, că — provocat fiind

— trebuie să spun un cuvânt și în chestia
manualelor mele.

Conduc de dorul ferbinte de a contribui și
eu la progresul cultural al neamului am scris
toate manualele pentru cursul primar, între
cari și 2 abcdare și cărțile de cetire.

Nu voiesc să atribui modestelor mele scrieri
tipul perfecțiunii. Fie-mi permis însă a invoca
aici ca mărturie pe distinsul profesor Dr. P.
Pipoș, care a calificat — prin recenziunea sa
oficială — abcdarul sunetelor vii ca o „*prelu-
crare deplin reușită*“, iar asupra celui scris
pe baza metodei cuvintelor normale iată ce
scrie: „La alegerea cuvintelor normale dl I.
Vuia a procedat cu *destulă pricepere*, anume
dela litere simple, ușor de pronunțat la altele
mai dificile. Autorul își rezumază *istefimea
de compozitor de Abcdare* în următoarea
maximă etc.“

Asupra acestui abcdar, care în partea sa
literară este cu totul prelucrat pentru *ediția a
opta*, iată cum se pronunță un vrednic învă-
țător al diecezei aradane: „După părerea mea,
Abcdarul ce-l vei reeda în a VII-a ediție — așa
dupăcum e plănuț — va face *mare cinste
literaturii noastre pedagogice*, ba pot să
afirm, că acest abcdar va sta în fruntea *tutu-
ror abcdarelor românești edate până acum*“.

Doresc să se știe că respectivul învățător
este recenzent oficial al Ven. Consistor aradan.

Din cele expuse se va convinge ori și care
bărbat serios și obiectiv, că eu am *sentimen-
tul datorinței* de a perfecționa gradat scrierile.

Încât pentru scrierile de cetire iată ce scrie
recenzentul oficial asupra lor:

„Incontestaver, că autorul în aceste (bu-
cări de cetire) a întrebunțat destulă îngrijire
pentru dezvoltarea și nobilitarea sentimentelor
religioase morale ale copilului. În bucățile de
naturală, în locul descrierilor seci, aflăm mo-
mente biologice, cari deșteaptă interesul mi-
cului elev. Ortografia este cea nouă, a Aca-
demiei dela București. *Limba bucdărilor de
cetire e neexceptionabilă*, expresiunile sunt
conform graiului de pricepere a copiilor.

Dl Petru Bandu, unul dintre cei mai de
seamă învățători ai diecezei Caransebeșului
clasează cărțile mele de cetire între „*cele din-
tâi, cele mai bune și cele mai metodice*“ cărți
de cetire.

Faptul că în 5 ani Abcdarul a ajuns în
ediția VII. iar cărțile de cetire în ediția V le
recomandă de sine.

Că vor avea și părți slabe, nu contestez.

Dacă dl Dr. Ghibu nu ne desvelea nobila
intenție a dlui Goga et consortes, rămânea
curată enigmă pentru noi faptul, că oare pen-
tru care motiv s'a năpusit dl Dr. Ghibu toc-
mai numai asupra scriitorilor didactici cari
cad afară de arhidieceză?

Noi ne bucurăm de vestea inveselitoare, că
o seamă de bărbăți luminați vor să deie școa-
lei ceva *perfect*. Il asigurăm însă pe dl Dr.
Ghibu că dl Goga nu este avizat ca pe *ruina
altora* să-și întemeieze șieși viitor și glorie.

Dl Goga fie binevoit, muncească în ogorul
școlii românești și fie convins că *cartea
bună își va face singură cale*, fără mult re-
clam; va cuceri singură terenul, iar cele in-
ferioare se vor scoate pe încetul din uz.

Dorim ca dl Dr. Ghibu să nu piardă din
vedere, că noi după o bogată experiență de de-
cenii și după o muncă serioasă am depus în
mâinile colegilor și pe altarul culturii scrisul
nostru.

Aceia cari vor continua și desăvârși ince-
puturile operei noastre, vor binemerita pentru
neam.

Caransebeș, 10 Mai 1911.

Scrisori din Paris.

*Răstignirea zilei de 1 Mai. — Un tânăr ro-
mân condamnat pentru furt! — Mișcarea
monarhistă în Franța. — Un ziarist fran-
cez despre „Tribuna“.*

Paris, 6 Mai.

Și anul acesta ziua de 1 Mai a fost aștep-
tată cu neliniște la Paris, și în neliniște s'a
petrecut. Muncitorimea, care o consideră ca
pe o dată solemnă, a sărbătorit-o în felul ei,
în mod foarte solemn. Ea s'a agitat, a mani-
festat cu patimă și ură, a tras focuri de re-
volver în contra agenților polițienesci și a mi-
litarilor, puși să menție ordinea publică. Pa-
risul se înfățișa ca pe vremea revoluției. Pi-
chete de soldați ocupau centrele principale;
ciurazierii și dragonii se înșirau de alungul
trotoarelor. Și în mijlocul străzilor se scurgea,
amenințătoare și încrunțată, mulțimea de lu-
crători setoși de scandaluri, și plini de o ură
nepotolită împotriva a tot ce e „burghez“.
Cuvânt vag, care servește de pretext, nu re-
vendicării cinstitute, ci poței de anarhie care
arde în pieptul atâtor triști indivizi în această
epocă sbuciumată.

Dureroasă epocă, într'adevăr, care vrea ca
cea mai dulce zi a anului, aniversarea florilor,
a dragostei, a cerului albastru și curat, să
fie preschimbată într'o zi de ură, de excese,
de silnicie brutală. Mă gândeam tocmai cu
tristetă că literatura contemporană, care e de
fapt oglinda vieții contemporane, nu mai vor-
bește de ziua de 1 Mai ca de o dată duiosă,
când se sărbătoresc florile și soarele de pri-
măvară, când se fac excursiuni intime pe li-
vezile de smaragd și în păturile umbroase,
când iubirea atinge culmile cele mai curate
— așa cum ceti în cărțile de demult. Ziua
de 1 Mai a devenit azi proprietatea exclusivă
a nemulțumiților. Și e udată nu cu pahare
de pelin, ci cu sânge omenesc. Interesele ma-
teriale ale vieții au răpit în Franța și această
nevinovată rază de ideal, de poezie, de oma-
giu adus naturii. Ar fi stupid să susținem că
francezii nu mai au gustul zilelor frumoase și
intime petrecute pe pajiște și coline, afară din
oraș; dar o mână de oameni gâlcevitori și
mici la simțire îi împiedecă pe cei mulți să
închine mândrețelor primăverii un inocent
pahar de vin.

M'a mișcat mult adevărul exprimat cu un
talent delicat de unul din cei mai cunoscuți
caricaturiști ai Parisului. El a înfățișat Amorul
răstignit, cu fața suptă, cu capul buclat plecat
pe pept, cu un tărâncop înfipt în coaste, iar
din inima lui sângele gâlgăe pe niște biete
flori veștede, împrăștiate la picioarele crucii.
Legenda acestui desmă este: „Ziua de 1 Mai
răstignită de muncitori“. Și multă vreme poate
tot răstignită va rămâne!

Ziarele pariziene publică, la Cronica Tribu-
nalelor, măhnitoarea știre că românul Traian
Petricică zis și Mircea Ion (?) a fost condam-
nat la 15 zile închisoare pentru furturi de cărți
săvârșit la Biblioteca Municipală „Sainte Gene-
vieve“.

Se știe că aceste biblioteci au nobila menire
de a împrumuta ori și cui e dornic să se in-
struiască, toate cărțile de cari are nevoie și
pe care are dreptul să le ia acasă fără nici o
garanție materială și fără nici o plată. Ziarele
mai adaugă că tristul individ e de familie
foarte bună și că părintele său ar fi fost se-
nator în regatul românesc. Amintesc cu acest
prilej că acum un an, a fost arestat aci un
alt român al cărui nume îmi scapă, și despre
care se spunea de asemenea că ar fi făcut
parte dintr'o familie onorabilă din regat. El a
fost condamnat la mai multe luni de închi-
soare, fiindcă o amantă a sa, guvernantă la o
casă bogată, a furat din ordinul său și i-a
predat lui, mai multe bijuterii de preț dela
stăpâna ei.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute
mobila de lipsă la: **Székelly și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely**
Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Oricât ne doare rîndurile de mai jos, credem de o datorie a noastră să le scriem. Românii cari au trăit la Paris știu că pe lângă tinerii studenți din colonia română, a căror purtare, inteligență și maniere fac cinste neamului românesc, mai trăesc și alți indivizi, corupți până în măduva oaselor și a căror existență nu e decât un lung șir de fapte reprobabile. Fi sînt din fericire puțin numeroși — din păcate însă viața le e așa de gălăgioasă încît atrag luarea aminte. Faptele povestite mai sus aruncă o lumină destul de tristă asupra lor, și francezii, în ignoranța lor, numai pe aceștia îi văd. De-aceia să nu se mire, cei din țara românească, când scriitori și autori dramatice francezi, iau ca tip al seducătorului fraudulos pe câte un român. Dl Henri Bataille și alții au uzat de acest mijloc. Ei sînt de fapt nevinovați, căci ignorează, că românii cari le servesc de model sînt departe de a fi aceia cari reprezintă adevăratul popor românesc la Paris. Nu putem nega însă că în capitala Franței mișună și câteva secături — și aceasta încă e regretabil.

Agitația monarchiștilor continuă la Paris, nu prin sbucnete sgomotoase cum se întîmplă când se ivește o împrejurare prielnică, cum a fost cazul Bernstein bunăoară — ci cu liniște și fermitate. E drept că recentele scandaluri politice și administrative sînt făcute să întretină flacăra regalistilor francezi. De-aceia organele lor formează toate un singur rechizitoriu violent în privirea abuzurilor comise.

Am avut prilejul să cunosc mulți tineri, partizani a restaurațiunii monarchiste în Franța. Ei bine, m'am convins că cea mai mare parte din acest grup politic sînt niște suflete sincere și entuziasme. E departe de a se răzima pe adevăr, s'vlonul care circulă prin străinătate și după care agitația regalistă e pur și simplu chestie de căpătuială. În grupul manifestanților se amestecă, de sigur, și elemente viciale și venale. Dar care pom nu produce și roade stricute, pe lângă cele bune?

De fapt, mișcarea monarchică ia în Franța proporțiuni din ce în ce mai mari și se curată pe zi ce trece de spiritul violent care a caracterizat-o la început. Adevărul e că orice agitațiune politică e cu atât mai violentă cu cât are partizani mai puțini numeroși. Aceia ai restaurării monarchice în Franța devin însă tot mai mulți, și cu toată intervenția surdă și tenace a financiarilor ovrei în privirea lor, rîndurile lor se strîng. Ideia regalistă cucerește pe zi ce trece tineretul francez. Tineri de familiile cele mai bune precum și acei din clasele mijlocii iau parte la mișcare. Am fost curios surprins să văd în fiecare Duminecă tineri regaliști eleganți, bogați și de o politeță încântătoare, vînzînd numere de gazete monarchiste pe la uzele catedralelor. E multă ingeniozitate în această propagandă, care tinde să cucerească mai ales femeile franceze, ca fiind foarte evlavioase. Căci nu trebuie uitat că regaliștii au înscris în programul lor și o încercare de întoarcere la ideea religioasă.

Dl Raymond Recouly, cunoscutul redactor al lui „Figaro“ și care binevoeste a mă onora cu prietenia d-sale, a rostit asupra poporului român în general, și asupra ziarului „Tribuna“ în particular, câteva cuvinte foarte interesante.

Era a doua zi după ce primisem numărul de Paști al acestei publicațiuni. Uimit și încântat de admirabila gazetă atît de variată, atît de interesantă, atît de generoasă ca duh, am dat fuga la Figaro ca să arăt dlui Recouly acest tur de forță al jurnalismului român. Eram mîndru să-i pot arăta un organ făcut în Arad, și care s'ar putea măsura fără teamă cu orice gazetă din apus. Ziaristul francez m'a ascultat cu interes, a răsfoit „Tribuna“, mi-a pus mai multe întrebări privitoare la spiritul cu care este scrisă în general. I-am răspuns cît am putut mai deslușit.

Apoi, d. Recouly m'a luat de braț și iese din palatul lui Figaro am pornit-o domol până la una din cafenelele de pe bulevard, pe a cărei terasă am luat loc.

— Vezi dta, îmi spuse dl Recouly pe când își mesteca zahărul în cafea, țările mai mici, popoarele tinere care se deșteaptă, au un mare avantaj asupra noastră, națiuni bătrâne și osificate. Popoarele tinere au o energie și osifitate. Popoarele tinere au o energie, un reflux de speranță și de foc pe care noi l'am pierdut de mult. Ele încep să viețuiască, noi continuăm să existăm. Elanurile lor au ceva din stîngăcia copilului, dar ele mai au tot farmecul, tot optimismul lui robust. Noi suntem lipsiți de stîngăcie, dar suntem departe de a avea acest entuziasm, singurul deliciu serios al vieții...

Mă gîndeam adineaori, pe când explicai articolele din „Tribuna“, de cîtă ardoare, de cîtă dragoste de viață și de neam au avut nevoe redactorii ei, pentru a reuși să închege un așa număr, într'adevăr remarcabil și unitar!... Cu cîtă râvnă și entuziasm trebuie să fie scrise și cetite articolele acestui ziar!

Câte eforturi uriașe trebuie să faci ca să scoți într'un orașel ca Aradul, și în împrejurări așa de speciale, un organ de talia „Tribunei“... Dar credința strămută munți, urmă zîmbind d. Recouly, — și în imensele palate ale marilor gazete din occident se cheltuesc sume de talent și de muncă enorme — mi-e teamă însă că n'ai găsi credință nici cît bobul de muștar.

„Eu unul, am vizitat multe țări și am văzut cum trăesc multe neamuri“. În fundul sufletului meu invidiez popoarele tinere, cu elanurile lor, uneori stingace, dar întotdeauna sincere, întotdeauna efective... Mă mîngăi însă, ca un bun patriot ce sunt, că noi ceștialaltii Francezii, cu care Românii au atâtea legături de sînge și sufletești, mai păstrăm, pe lângă experiența neamurilor consolidate, și puțin din acest elan generos“.

C. R. S.

Din străinătate.

Revoluția din Mexico. O telegramă americană aduce știrea că trupele răsculate de sub conducerea lui Madero au bătut trupele republice cari au părăsit orașul Juarez, după ce înduraseră pierderi mari.

În zilele din urmă, trupele republicane au fost bătute în mai multe locuri și se retrag spre capitală, pentru a o apăra.

Juarez, a fost ocupat de răsculați, cari au liberat pe toți arestații din închisorile de stat.

Principii bulgari în Turcia. Din Constantinopol se anunță: Principii bulgari Boris și Cyril, cari călătoresc acum incognito prin Turcia, au sosit ieri la Smirna unde au fost primiți de ambasadorul rus Ciariokow care se află acolo.

Principii voind să se ducă cu trăsura la hotel au fost opriți la chei de poliția, de oarece trecerea cheiului cu trăsura nu este permisă.

Principii s'au întors, luându-o pe alt drum spre hotel.

Peste câteva ore poliția aflînd de cine e vorba guvernatorul a vizitat pe principii bulgari cărora le-a cerut scuze.

Ce se întîmplă în Portugalia? O depeșă din Londra anunță că ziarele franceze și cele engleze n'au mai primit, vreme de zile întregi, nici o veste din Portugalia. Reprezentantul din Madrid al unei firme londoneze a telegrafiat

că în Portugalia s'a introdus cea mai severă cenzură pentru telegrame și că cele mai multe depeșe rămîn chiar nedescifrate. Regele Emanoil, care cu câteva zile înainte era încă la Paris, a sosit la frontierele spaniolo-portugale, unde va aștepta desfășurarea evenimentelor.

*

Războaiele din Maroc. *Vossische Zeitung* anunță din Tanger că teritorul *Andiera* a fost ocupat de trupe spaniole. În Tanger autoritățile nu au nici o cunoștință că în *Andiera* ar fi izbucnit turburări cari să fi servit spaniolilor drept pretext de intervenire. Se vede că spaniolii, după ce nu-și mai pot învinge temerea ce au în fața expedițiilor franceze, vor ocupa și Tetuanul.

INFORMAȚII.

ARAD, 11 Mai n. 1911.

— **Cal românesc învingător la alergările din Budapesta.** La alergările de cai cari au avut loc azi, după amiază în Budapesta pentru premiul de 30.000 coroane (Kancadij) a ajuns la țintă cel dintâi iapa *Eva* a prințului *Negropontes* din România.

Învingerea aceasta a stîrnit mare entuziasm între participanți. Pentru întâia dată s'au auzit la alergările ungurești urale de „să trăiască“ din partea Ungurilor.

— **Serviciul militar al învățătorilor.** Ministrul comun de război a introdus o învoire privitoare la serviciul militar și la deprinderile de arme ale învățătorilor. De aici încolo învățătorii vor putea să-și facă serviciile la regimentul cel mai apropiat de comuna unde sunt aplicați ca învățători, fără considerare la aceea, că aparțin sau nu acelui regiment. Noua dispoziție ministerială va fi bine primită de cei interesați.

— **Alegere de preot.** Ni-se scrie: Duminecă în 7 Mai a avut loc, sub conducerea șefului tractual, dl Sergiu Medean, alegerea de preot în comuna Lanțrăm, com. Sibiiului. A fost ales cu majoritatea voturilor părintele Ioan Lașiță, fiul primarului localnic Ioan Lașiță. D-sa e un bărbat tînăr care promite mult și dela care se așteaptă să lucreze cu bărbăție în ogrorul deja destelenit de înaintașii săi. Și avem nădejde că în bună înțelegere cu preotul tovarăș și cu învățătorii, cari toți sînt fii acestei comune, va și lucra pentru propășirea neamului nostru curat românesc din această frunțășă comună. *Un alegător.*

Violarea imunității deputatului Radics. Din Agram se anunță: Judecătorul de instrucție, în înțelegere cu procurorul general, a suspendat arestarea deputatului croat Radics, urmărît de autorități pentru că a ultragiât autoritățile.

Procuratura va cere dela dietă suspendarea imunității lui, pentru a putea porni procesul.

— **Suspendarea apariției „Doljului“.** Din Craiova ni-se scrie: Ziarul „Doljul“, organul partidului conservator-democrat, care a împlinit 3 ani dela apariție, și-a suspendat temporar apariția, până la o apropiată reorganizare.

— **Logodna unui prinț român.** Din Biaritz se anunță: Zilele trecute a avut loc logodna principelui Ioan Callimachii, deputat de Dorohoi, cu domnișoara Ana Maria Văcărescu, fata dlui deputat de Mehedinți, Radu Văcărescu.

Două familii însemnate în istorie vor alcătui astfel niște legături noi între ele.

RAY & BENEDIK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, candelabre, icoanostase și icoane sfinte etc.

Lucrează icoanostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Prețurent, preliminar, sau desemnări se trimit la dorință.

Casa Callimachi (Calmaș) interesantă și prin faptul că sub un nume grecesc ascunde o fire adevărată românească — după cum zice în „Istoria și Genealogia casei Callimachi“ istoricul Xenopol, a dat patru domni Moldovei, un mitropolit și mulți boeri marcanți.

Deputatul de Dorohoi este fratele șefului actual al casei Callimachi, principele Alexandru Callimachi, vice-prezident al Senatului.

Amândoi frații sânt singurii reprezentanți ai neamului Callimachi care a păstrat de sute de ani, până astăzi în mâinile lor moșiile de baștină ale familiilor lor în județele Botoșani și Dorohoi, unde când e vorba de ei și culoarea politică a alegătorilor dispăre, după cum s'a dovedit.

Casa Văcărescu a dat țării o pleiadă de bărbați însemnați și este una din cele mai ilustre familii boeresti din Muntenia.

Dela »Asociațiune«. Aducem la cunoștința onoratelor direcțiuni ale despărțămintelor și domnilor membrii ordinari ai „Asociațiunii pentru literatura românească și cultura poporului român“, că cu data de astăzi, Biroul a început să reclameze direct taxele restante pe anul trecut (1910) și-i rugăm pe toți ceice se găsesc în restanță cu taxa pe anul trecut să binevoiască a rescumpăra chitanțele (*biletele de legitimare*), care li-se vor prezenta de către oficiile postale căroră aparțin; iar onor. direcțiuni ale despărțămintelor să înainteze și dănsese, fără întârziere, taxele pe anul precedent, încasate și până la data de față încă netranspuse casei centrale. *Sibiu, 10 Mai n. 1911. Biroul „Asociațiunii“.*

— **Necrolog.** Comitetul parohiei gr.-or. române din Budapesta cu durere aduce la cunoștință răposarea valorosului său membru, a Ilustrității Sale Domnului Gerasim Rațiu, consilier ministerial în pensie, cavalier al ordinului coroanei de fer cl III etc. întâmplată în 26 Aprilie (9 Mai) a. c. în etate de 64 ani.

Rămășițele scumpului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică conform ritului bisericeii noastre din casa mortală a cerc. I. Farkasrét, Joi, în 28 Aprilie (11 Mai) la orele 5 p. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! *Comitetul parohiei gr.-or. rom. din Budapesta.*

— **Omor.** Din Timișoara ni-se comunică, că proprietarul Dănilă Știrban din Jidovani a căzut victima unui omor. Jandarmeria caută pe făptuitorii dispăruți.

— **Inundări în Croația.** În urma multelor ploii, de primăvară, în Croația au esundat toate râurile. Ținutul dintre Diacovar și Solce seamănă cu un mare lac. Intreaga sămănătură este nimicită. Esundările amenință cu foamete generală Croația.

— **Regina văduvă a Angliei și încoronarea.** În mod oficial se anunță că regina, văduva regelui Eduard nu va lua parte la încoronare. Tot timpul dinainte și după încoronare îl va petrece în palatul Sandringham. Știrea aceasta a produs mare senzație în toate cercurile din Londra, căutându-se a se afla cauza care a determinat pe regina ca să ia o astfel de hotărîre.

— **Logodnă.** Dșoara Catița Cădariu din Lugoj s'a logodit cu dl Victor Sciopone, candidat de preot, din Fizeș.

Felicitările noastre.

— **La fondul Episcopul Nicolae Popea** pentru masa învățăceilor meseriași, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Ioan Cosma, notar (Ludoșul mare), 50 bani; Victor Păcală, prof. semin., 20 bani; Ioan Marin, parohi (Răusatului), 1 cor.; Lazar Vasile, învățacel sugrav, 50 bani; Demetrie

Căian, măestru pantof., 20 bani; Gligor Dancu, propr. (Săcel) 1.; din Taxele de intrare de câte 10 bani, la ședința literară (a 2-a festivă) cor. 8'94; Sinesiu Bistriuanu, paroh (Varu, com. Caraș-Severin), 1 cor.; Horia Necșa, pract. de libr., 50 bani și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

— **Impăratul Wilhelm în proces.** Moștenitorii consilierului, Birkner au pornit proces împotriva împăratului Wilhelm pentru o moșie din Kadine, pe care consilierul a donat-o împăratului. Moștenitorii, familia Giangrandi din Italia, reclamă pentru dănsii moșia, pe motivul, că Birkner în timpul donației era atins de o boală mentală, și astfel actul donării nu poate fi privit ca valabil. Procesul îl poartă un avocat din Berlin.

Cu ocazia trecerii împăratului Wilhelm prin Geneva, moștenitorii au aruncat în trăsura împăratului o rugare, prin care cereau predarea moșiei. Rugarea lor neîmplinindu-se au pornit proces.

„Berliner Tageblatt“ publică scrisoarea adresată de Wilhelm lui Birkner, prin care îi aduce acestuia la cunoștință că primește donația. „Impresionat adânc de o astfel de manifestare a sentimentului, dtale patriotic, — scrie împăratul — declar că primesc darul dtale“.

E curios faptul că moștenitorii au pornit numai acum proces, cu toate că Birkner e mort de ani de zile. Sfârșitul acestui proces îl poate prevedea ori și cine.

— **Noi defraudări în Franța.** După senzaționala descoperire a furtului de acte diplomatice și a neregularităților financiare, dela ministerul de externe, s'a dat zilele trecute peste unele defraudări și la ministerul de agricultură. La censurarea socoteiilor din anul trecut, raportul comisiei de contabilitate a camerei, a observat, că sumele bugetare votate pentru ajutoarea agriculturii și a viticulturii au fost întrebuințate spre alte scopuri. Astfel făcând mai amănunțit censurarea a descoperit defraudările comise, prin introducerea unor poziții false.

După declarația ministrului de agricultură, Pams, defraudările au fost comise de funcționarii ministerului de înainte. cari cu ajungerea la cârmă a noului minister au fost demisionați. Terminându-se ancheta, cazul va fi transpus la procurorul general.

— **Mare incendiu în un teatru.** După cum se anunță din Londra în teatrul Empir Palace din Edinburg a izbucnit după terminarea reprezentației, »Mireasa în cușca de lei« un incendiu grozav, care a prefăcut în cenuse întreg edificiul. Opt actori, cari jucau au căzut victima incendiului.

Ca ultimă scenă a reprezentației era apoteozarea iubirii, care se făcuse prin iluminarea cu foc bengalic a miresei, încunjurată de adoratori și de mire, cari cu toții se aflau în cușca unui leu.

O columnă de flăcări se arată pe scenă, dar publicul crezând că este artificial, ca o ultimă fază a apoteozării a început să se ridice, și să părăsească sala, nebănuind nimic. Mai erau puțini privitori, când de pe scenă se ridicară țipete desperate, amestecate cu urletele leului. Ardea scena, ardea draperiile, cortina și toate culisele.

Alarma dată a adunat pompierii, cari au început localizarea focului. A fost o muncă titanică pe care au desvoltat-o pompierii, în mântuirea căsilor învecinate, căci teatrul era imposibil de a fi salvat.

Dimineața au scos de sub ruine 10 corpuri carbonizate, între care erau și doi copiii despre cari nu se știe deocamdată, ai cui sunt.

Poliția a deschis anchetă pentru aflarea cauzei ce a produs incendiul.

— **Tot mai cu minte Ungurul ca alte neamuri.** Citim în «America»: Unguzul Kerekes Istvan plecase din Cleveland (America) spre Paynesville, O. cu trenul. Când trenul a ajuns la capătul orașului, Kerekes s'a gândit că de ce merge el cu trenul până la stație, ci ar fi mai bine să se dea jos aci, la bortul lui, unde făcea numai 2 pași și era în casă. Ese deci afară din vagon și se lasă pe scările cele mai de jos ale vagonului ca să se dea jos. Conductorul l'invitat să-și vadă de treabă să nu pătească vre-o nenorocire, dar Ungurul tot cu minte, trebuia, «Musai» să se dea aci.

Câțiva lucrători cari reparau la linii, încă i-au făcut semne să stea acolo, dar Jancsi al nostru tot a sărit în sus și a sărit așa de bine că totmai în cap s'a dus

zdruncinându-și tot corpul așa de rău, că a trebuit dus la spital, unde se luptă cu moartea.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutoarea copiilor de Moși aplicați la meserii al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« au mai dăruit: Dr. Aurel Vlad, avocat (Orăștie) 10 coroane, Dr. Ioan Marghita, avocat (Geoagiu), Vasile Domșa, protopresbiter (Orăștie), câte 3 coroane, Dr. Ilariu Rusan, medic (Nocrich), Dr. Valer Moldovan avocat (Turda) și Virg. Onițiu, director gimnazial (Brașov), câte 2 coroane, Nic. Bogdan, profesor (Brașov) 1 coroană, Simion Florea, măsar (Săcel) 20 bani. Starea fondului 536 cor. 98 bani.

— **Expediție arheologică în Palestina.** Șeful expediției arheologice britanice Parker care a sosit la Londra declară că săpăturile întreprinse de dânsul nu au provocat nici un fel de agitație între musulmani. Toate știrile răspândite în această privință sunt invenții germane.

În ce privește cele găsite în templul lui Solomon nu poate spune nimic pentru moment. Șeful expediției declară că pe dealul Moria, în locul unde a fost templul israeliților se află comori și documente importante. De acolo a putut scoate la lumina zilei unele cari au o vechime de peste 3000 de ani. Expediția a stabilit că orașul zidit de David nu se află pe dealul Zion ci pe Moria.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de leon.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte etc. —

Duminecă, 21 Mai n.

Petroșeni: Petrecere cu dans în hotelul „Wagner“ din Petroșeni. Inceputul la orele 8 seara.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapia

26 odăi aranjate cel mai modern
Supraveghiere medicală continuă (constantă).
— Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza

ECONOMIE.

— **Expoziția de vite din Săcel.** Marți la 25 Aprilie 1911 (a treia zi de Paști), s'a ținut în comuna Săcel a 20-a expoziție de vite de prăsilă a „Reuniunii rom. agricole sibiene“. Progresul îmbucurător ce l-au făcut proprietarii noștri de vite din jurul Săliștii, numai aceea îl pot constata, cari au asistat la expoziția de vite aranjată de Reuniunea agricolă la 1891 în Tilișca și la 1894 în Săliște. La acest progres mari și neperitoare merite au întemeietorii lăptăriei (untăriei) din Săliște, ai căruia excelent unt e cunoscut nu numai în piața Sibiului, ci până și în piața capitalei în Budapesta. Expoziția avea să se țină în 1910 dar din cauza boalei de gură și de înghii, s'a amânat pe terminul indicat. Expoziția din Săcel se poate număra între cele mai reușite. Comitetul aranjator local în frunte cu zelosul notar, dl Valer Pop, au desvoltat o activitate nu se poate mai laudabilă în scopul asigurării bune reușite a acestei întreprinderi de folos general econoric al Reuniunii agricole

Livada comunei (din spre Sibiu) de data aceasta a avut aspectul unui bogat târg de vite frumoase, aproape toate de rasa „Pinzgau“. În parte curată, în parte corcită cu rasa indigenă. În întreaga expoziție, rasa curată ardeleană n'a fost reprezentată decât prin o vacă, iar cea de Simental prin o junincă. Exponenți au fost cam 100 cu peste 130 capete expuse. Reprezentate au fost la expoziție comunele: Cacova, Sibiel, Săcel, Aciliu, Gurăraului, Galeș, Tilișca, Orlat. N'au fost expuse vite din comunele Mag și Topârcea.

Săcelul din acest prilej a îmbrăcat haină de sărbătoare. El a găzduit multă lume. Aproape toate comunele din cerc au fost reprezentate prin preoții, învățătorii, notarii și alți frunțași. Comitetul central din Sibiu a fost reprezentat prin membrii din comitet Nicolae Iosif și Ioan Popescu, propr. în Sibiel, prin casarul reuniunii, Romul Perian și prin secretarul ei V. Tordășianu, cari însoțiți de prof. sem. Tim. Popovici, au sosit cu trenul de 9 și jum. a. m.

Juriul întrunit în ședință a luat cu mult regret la cunoștință, că președintele Reuniunii P. Lucuța, v.-președintele I. Chirca și membrii din comitet P. Drăghits și ceilalți, din cauze binecuvântate au fost nevoiți a absenta. La propunerea secretarului Tordășianu, juriul se întregeste în locurile vacante prin domnii: T. Popovici, profesor, Sibiu, N. Drăgan, notar, Bungard, G. Dancu, propr. Săcel, D. Balteș, econom, Cacova, not. substit. Valer Savu, Aciliu, I. Ivan, econom, Aciliu, Sim. Radu, inv. pens., Săcel, Oprea Soră, D. S. Herța și I. Pavel, Seliște, Nic. Bembea, inv., Sibiel și I. Patachi, Săcel; după aceea constituindu-se, proclamă cu multă însuflețire președinte al juriului pe neobositul veteran, cu inima tinără Nic. Hențiu, notar emer., iar de raportor pe păr. protopresbiter Dr. I. Lupaș, care, chemat de urgente afaceri ale oficiului, a fost înlocuit cu notarul Valer Popp. Cu toate că vitele expuse au fost grupate după comune, și cu toate că comitetul aranjator local făcuse listele detaiate despre materialul expus și pregătise și afișase ședule cu numele și comuna exponentului, cu indicarea rasei, genului și etății vitelor, lucrările juriului, dat fiind frumusețea materialului, au fost din cele mai anevoioase.

După câteva ore de examinare și consultare, juriul la ora 3 d. a. întrunește la un loc exponentii, comitetul aranjator și ceilalți public, unde secretarul Tordășianu, după ce expune scopul ce s'a urmărit prin aranjarea expoziției, modul de purcedere și considerațiile de cari juriul a fost condus în lucrările sale, mulțumește în numele Reuniunii comitetului aranjator local, exponentilor și membrilor din juriu, cari au obosit din greu, numai și numai ca și această lucrare a Reuniunii să se numere între cele mai folositoare.

Președintele juriului, dl Hențiu, făcând apel la obște să sprijinească toate întreprinderile Reun. agricole, declară lucrările juriului încheiate și cetește lista premiilor din care reiasă, că premiat a fost frumosul taur de rasă „Pinzgau“ curată al comunei Cacova, mai departe pentru vaci s'au împărțit 24 premii, pentru junince 16, pentru vițele 7, iar pentru oi (berbeci, oi, noatini, noatine) 6 premii. Suma premiilor împărțite e de K 300. Ca un ce nou, la propunerea secretarului Tordășianu, fotografatul din Săliște, dl Dădărlat, chemat pe cale telefonică, a fotografiat frumosul taur din Cacova, la a cărui procurare are merite zelosul paroh I. Hanzu, o grupă de vaci premiate și o grupă de oi de rasa țigae. Făcut acest început, Reuniunea pe viitor va putea înfruri în mod instructiv asupra cultivatorilor și pe calea fotografiilor ce reprezintă animale de frumusețea netăgăduită.

La masa comună am ajuns pe la ora 4 d. a. Aici am discutat despre vrednicia muncitorilor desinteresati ai noștri, între cari, în relief a fost scos, ca o persoană superioară, luminată și absolut desinteresată, primpretorul P. Drăghits, hărniceii și deșteptăciunii căruia sunt a se atribui multe din progresele ce le face comuna Săliște și jurul ei. Ridicați dela masă am intrat în noul edificiu (asemenea unui palat), al primăriei, unde am fost plăcut surprinși de corul mixt al hărniceii învățător Miha, care, deși de curind venit din

Mag. unde cu colegul său Părăianu și cu parohul Vlad, făcuse excelenta producție școlară, a întemeiat cu tinerimea din Săcel acel cor, cu care, mulțumită zeloșilor: dna Aurelia Pop și dl notar Valer Pop, înrolați și ei între coriști, a făcut și face progrese uimitoare și vrednice de urmat și pentru alți dascăli. Noi sibiienii, mulțumiți de sporul zilei și cu gândul la a doua sărbare a pomilor de Dumineca viitoare din Tălmăcel, ne-am depărtat din mijlocul coriștilor frunțașilor din cerc, cari au sărbătorit și ei împreună cu noi la această școală și examen al cultivatorului nostru de vite.

„Invingătorul“.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populație română din Ungaria, compus din încredințara Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

La Librăria „Tribunei“ se află de vânzare Dr. Onisifor Ghibu, Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și educația populară à Cor. 1 plus 5 fil. porto.

- 591—592 Fundescu D. C. Basme.
593 Andreev. Povestea celor 7 spânzurați.
594—595 Zola. Tereza Raquin. Roman.
596—599 Dufresne. Jocuri de șah.
600 Densusianu. Tradiții și Legende.
601—602 Flamarion. Lumen.
603 Demetrescu Traian. Intim.
604 Demetrescu Traian. Sensitive. (Poesii).
605 Demetrescu Traian. Aquarele. (Poesii).
606—609 Maupassant. Tare ca moartea. (Roman).
610 Bolintineanu. Călătorii pe Dunăre.
611 Russo. Cugetări și amintiri.
612 Gauthier. Avatar. Trad. de A. Valeriu.
613 Lungianu. Icoane din popor.
614 Milian Gh. Puternicul. Schițe și Nuvele.
615 Hebbel. Inelul și Ghighes, tragedie.
616 Corneille. Horațiu, tragedie.
Cărți mai nou apărute din „Biblioteca pentru toți“
a 30 fil. + 5 fil. porto postal.
617—618 Popescu N. D. Fata dela Cozia.
619 Roussenard. Zece mii de ani într'un bloc de gheață.
620 Regnard. Legatarul universal.
621 Sudermann. Ioan Botezătorul, tragedie.
622 Demetriad Mircea. Renegatul.
623 Wagner Rich. Lohengria, trad. în versuri.
624 Moliere. Vicleniile lui Scapin, comedie.
625 Caravan Virgil. Snoave.
626 Speranța Th. Anecdote Marinare.
627 Chendi Il. Portrete literare.
628 Wagner Rich. Olandezul Zburător.
629 Dostoiewsky. Nuvele. Trad. de B. Marian.
630 Codreanu Mib. Din când în când, (poezii).
631 Leon Dr. Generația spontană și Darwinismul.
632—633 Wundt. Hipnotism și sugestione.
634—639 Daudet Alph. Jack. Roman, trad. de Haralamb G. Leca.
640—643 Maupassant Guy. Bel-Ami. Trad. de G. Pereșeanu.
644—645 Sacher Masoch. Hadaska. (Roman).
646 Ivela. Povestiri muzicale.
647—650 Ispirescu. Basmele Românilor.
651 Moliere. Tartuffe, piesă tradusă în versuri.
652—653 Anestin V. În lumea spiritelor. Istoria manifestărilor spiritiste.
654—655 Shakespeare. Regele Lear, tragedie.
C. Bertolazzi: „Zile de sărbătoare“, comedie în 3 acte. Prețul 40 bani. (+5 bani porto).
C. Moldovanu: „Cetatea Soarelui“. Poezii. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).
S. Masoch: „Creditorii“, novelă. Prețul 30 bani. (+ 5 bani porto).
Chateaubriand: „Atala“. Prețul 30 bani. (+ 5 bani porto).
Sadoveanu: „Șoimii“, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20 fileri porto).
Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1919.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Erhlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuițează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Spiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista „Kir. Természettudományi közlöny“ în Nrul 171 scrie următoarele: „În Ardeal în riul Olt crește un sofu de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosește cu succes contra durerilor reumatice și podagreii și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Spirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.“

Dr. Ștefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Spiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru-că în scurtă vreme i-se observă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kállay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Spiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagreii, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiuilor în oase, mâncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Spiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Spiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la „Coroana“ în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți mij-
locește mai avantajos:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weltzer János 15.

— Telefon No 376. —

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerșințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, isterie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: **Maria-Enzendorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános, producător de vinuri în Siria pe lângă urm. prețuri:**

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—

Vin de Rizling prima calitate „54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de im-prunțut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Siria, Arad m.)

MEGYERI IMRE

văpșitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug.)

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Gorespondent

de limba maghiară și română se primește momentan. Ofertele în amândouă limbile să se adreseze sub deviza »Gépgyár 717«, biroului de informații: **Blockner**, Budapesta, IV., Strada Semmelweis No 4.

In atenția celor ce sufăr de vătămtură!

Suspensorii, picioare artificiale, ciorapi de cauciuc, grade haltere, bandage, corsete, bandage dianna pentru femei și toffelul de accesorii chirurgicale se pot cumpăra cu prețuri convenabile dela

Hercz Sándor

fabricant de mănuși, bandagier și depozitar de unelte chirurgicale în —

Szatmár,

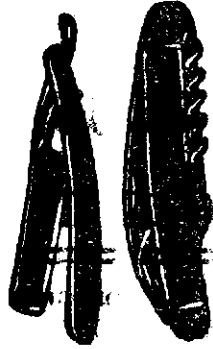
Deák-tér No 2.

Comandele din provincie se efectuesc prompt. —

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascuț două briuri gratuit dacă trimiț 12 deodată.

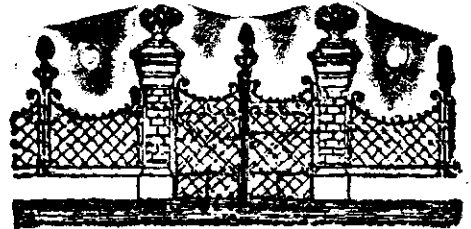
Comandele se execută prompt și conștiinșos.

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (mădrațe) de oțel pentru paturi și sate etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuției sunt bune, concurescă cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiinșos.

:- Prețurile sale sunt cele mai ieftine. :- Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Leon Tolstol.

12

RĂSBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dologhow, de statură mijlocie, avea părul blond și creț, ochii albaștri și vrșta de douăzeci de ani. Cu toți olșerii de infanterie din acel timp, umbla cu mustățile rase și gura, care era partea cea mai bătaoară la ochi a chipului său, se vedea deplină. Buzele îi erau fine și bine desenate; cea de sus acoperea bărbătește buza de jos, care era cam groasă; la colțurile gurii juca un zămbet veșnic, s'ar putea spune două zămbete, nu unul. Această fizionomie în mijlocul căreia străluceau ochii cu privirea lor sigură și limpede, era plină de înțeles. Cu toate că fără avere și fără relațiuni sociale, el locuia la Anatol, cheltuia mii de ruble și înspira, aceluia ce'l cunoșteau, mai mult respect decât chiar Anatol. El juca toate jocurile de cărți, câștiga foarte des și bea enorm de mult, fără a'și pierde însă nici odată cumpătul. Kuragin și el erau pe atunci celebri în lumea chefurilor din Petersburg.

Se aduse o sticlă de rom; doi lachei, zăpăciți de chioțele și poruncile ce plouau din toate părțile, dădeau zor să dărime ighiabul din partea dinafară a ferestrii.

Anatol se opri cu aerul cuceritor, și cum avea poștă să spargă ceva, împinse lacheii la o parte și trase cu putere de ighiab; dar ighiabul nu se clinti din loc; geamurile se sparseră în fărime.

— La rindul tău, uriașule, spuse el lui Pierre. Aceasta puse mâna pe ighiab și trăgând de el îl smulse din loc, cu o parte din pervazul ferestrei.

— Scoateți-o de tot, ca pe urmă să nu spuneți că m'am ținut de ea' zise Dologhow.

— Ce mai spune englezul? întrebă Anatol.

— Așa, rosti Pierre urmărindu'l din ochi pe Dologhow, care luând un clondir cu rom, se apropie de fereastra deschisă și privi spre cer, unde lumina nopții și lumina dimineții se îngăimau dulce. El sări pe geam și ținând sticla într'o mână:

— Ascultați, strigă el stând în picioare pe fereastră, cu fața întoarsă spre odae. Cu toți tăcură.

— Pariez (el vorbi franțuzește, ca să'l priceapă englezul, și vorbea destul de rău această limbă) — pariez pe cincizeci de imperiali, vreți pe o sută?

— Nu, cincizeci.

— Bine: mă prind pe cincizeci de imperiali că voi bea toată sticla asta de rom, fără a îndepărta sticla dela gură, că voi bea sezând aici, cu picioarele atâr-nate în gol — și el se închină spre a arăta zidul casei — și fără să mă sprijin de nimic! Ne-am înțeles?

— Ne-am înțeles, zise englezul.

Anatol apucându-l pe acesta de un nasture dela haină și privind la el de sus, căci Stievens era mic de stat, îi repetă în englezește condițiunile prinsoarei.

— N'am isprăvit, strigă Dologhow, lovind cu clondirul de fereastră ca să facă tăcere... N'am isprăvit... Ascultă, Kuragin! Dacă un altul face ce fac eu îi voi plăti o sută de imperiali. Înțeles?

Englezul scutură din cap, fără a bănui dacă primește ori nu această nouă prinsoare. Anatol, ținându'l încă de nasturele hainei, îi traducea cuvintele lui Dologhow, cu toate repetițele lui gesturi de afirmare. Un tânăr husar dela gardă, care pierduse toată seara la joc, se cățără de fereastră de unde privi în jos, pe stradă.

— Hu! hu! hu! făcu el, zărind pietrele cenușii ale trotuarului.

— Tăcere, strigă Dologhow, și'l trase înapoi cu atâta putere, încât acesta, încurcându-se în pînteni, sări greoi până în mijlocul odăii.

Cu clondirul pus la îndemână, Dologhow se urcă pe fereastră încet și cu băgare de seamă, apoi sprijinindu-se cu mâinile de ambele cercevele, le măsură din ochi lățimea. După aceea se lăsă încetișor jos, își dete drumul mânilor, se aplecă la dreapta, apoi la stânga, lăsă picioarele să-i atârne afară și puse mâna pe clondir.

Anatol aduse două lumânări aprinse, pe cari, cu toate că era ziă afară, le așeză de amândouă părțile ferestrei. Spatele și capul blond și creț al lui Dologhow, numai în cămașă, erau luminate la dreapta și la stânga. Cu toții se strinseră în jurul ferestrei, englezul înaintea celorlalți. Deodată, unul din asistenți, nemulțumit și speriat, se repezi înainte cu intențiunea de a-l înșfăca pe Dologhow de cămașă.

— Asta e nebulie curată domnilor, o să se rănească de moarte, strigă omul cuminte, mai cuminte în orice caz decât tovarășii săi.

Anatol îl opri.

— Nu pune mâna pe el... îl faci să tresară și o să cadă... Si atunci?...

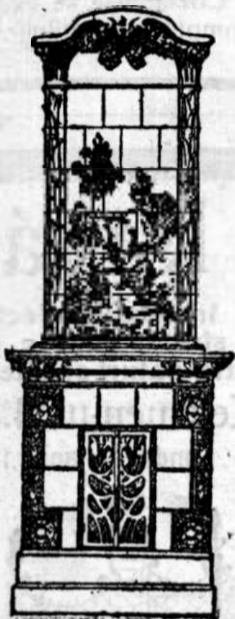
Dologhow sprijinindu-se de mâni și căutând un echilibru se întoarse către ei.

— Pe cel ce se va mai încumeta să mă oprească, îl voi arunca pe fereastră afară. Ați auzit? rosti el cu dinții înțeleși sub buzele subțiri și strinse... Apoi, mai repetând: Ați auzit? se întoarse, duse sticla la gură, își dete capul pe spate și ridică brațul liber ca să-și păstreze cumpătul. Unul din servitori ce stringea tocmai paharele de pe masă, se opri nemșcat, încovoiat pe jumătate și nu-și mai luă ochii dela fereastră și dela capul lui Dologhow.

(Va urma).

Abonați și răspândiți
Tribuna Poporului
 foaia țaranului român.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
 Kolozsvár.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște filer) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adecă unamile coroane.

Primirea atârnă însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte același la cazul de moarte, familia sa, să albe capitalul de lipsă pentru tratul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanța pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

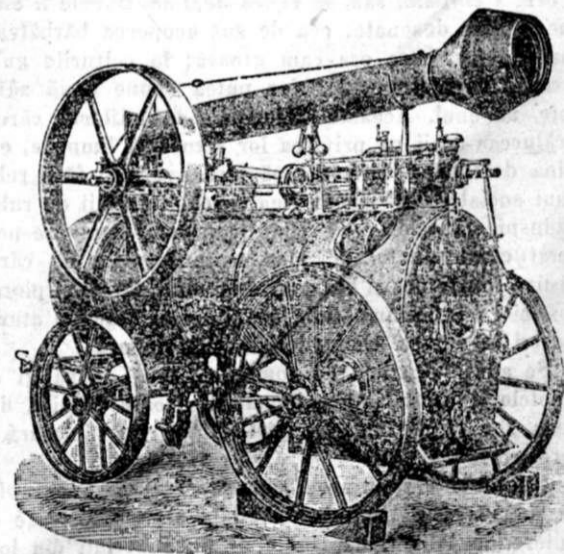
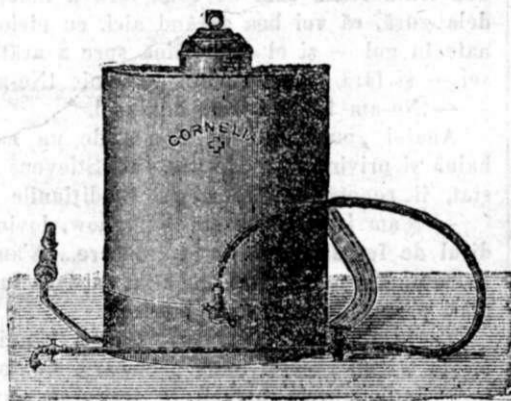
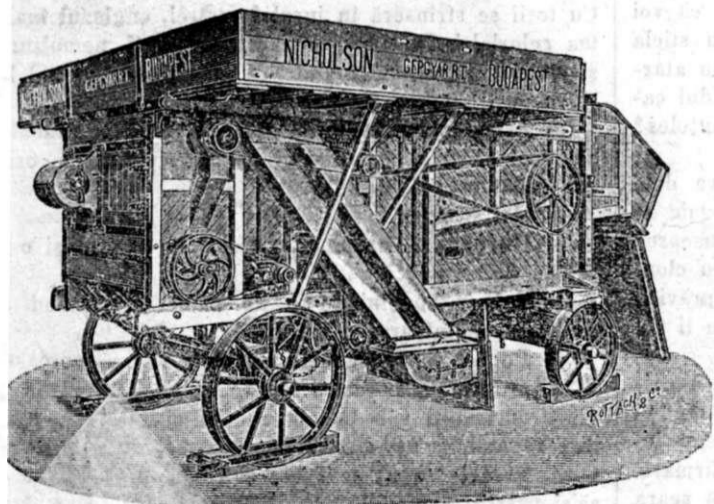
Frații Burza

Nr. telefonului 601.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme și mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Du garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuos, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit.

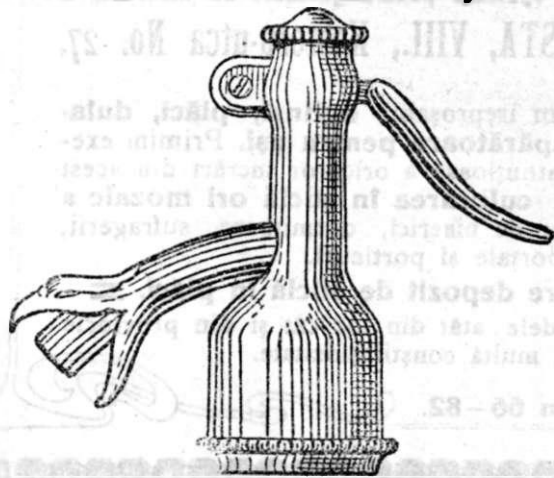
LÉVAY GYÖRGY
STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efeptuire și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți, gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuire ș. a.

Comandele se efeptuesc prompt și conștiințios.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.
Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuesc prompt și cu prețuri convenabile.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:
Orendt G. & Feiri W.
(odinioară Societatea curelarilor)
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galarterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașină, curele de cusut și legat, Sky (vârșobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai de soluzie, cele mai ieftine și cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și coferărie de călătorie. — Comandele se efeptuesc conștiințios.

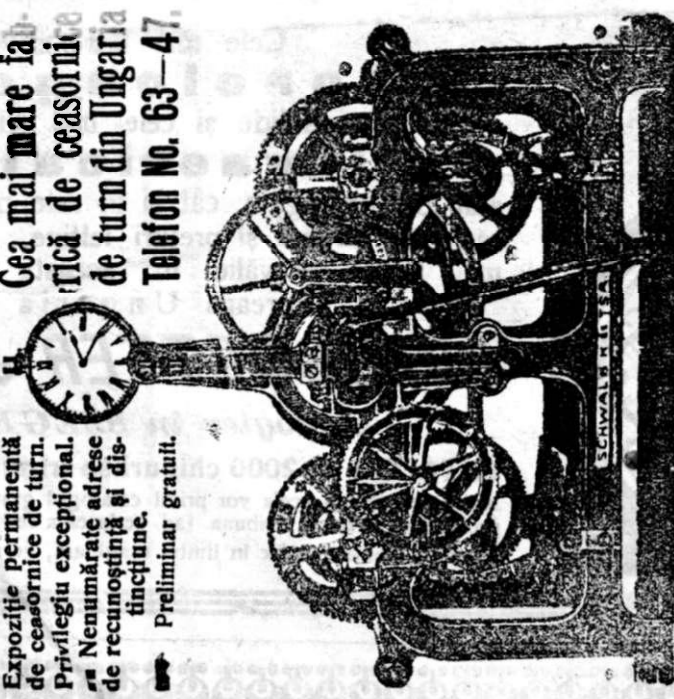
= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TÁRSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembiskv-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.
Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiune.
Preliminar gratuit.

= **Th. Schmidt** =

fabrică de ploiere
Sibiu—Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
pntu domni și dame.

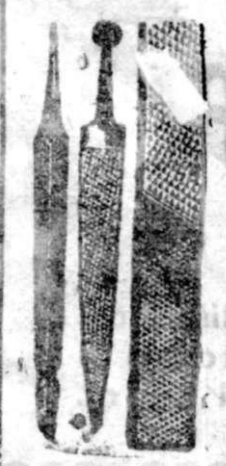

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —
Oradea-mare — Nagyvárad.
Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.
Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

- Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trănicioia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1'80 1'90 2'— 2'20 2'40 2'60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

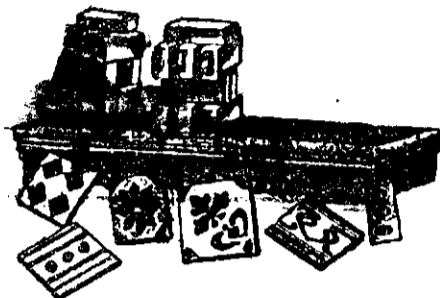
Lengyel Testvérek magazin de coase

Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt”

Simics József

anteprișă de clădiri și fabrică de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie.

Primește toffelul de lucrări din acest ram, poduri de beton, viaduct, canalizări, usucarea pereților umezi, învelișuri de beton, terase, monumente, pedestale,

trepte, bazine, boltituri din beton de fier, cupole pentru biserici, șghiaburi, pereți sectanți, cerdacuri de ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

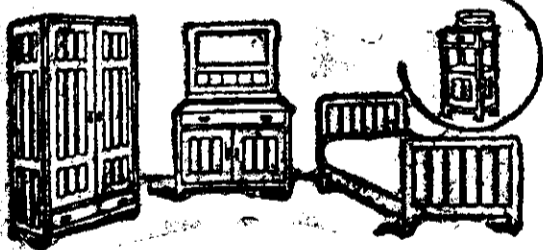
Are în depozit tot materialul de lipsă pentru lucrările din acest ram, ghips, ciment românesc și de portland, trestie pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă garanție. — Preliminare și planuri se trimit gratuit.

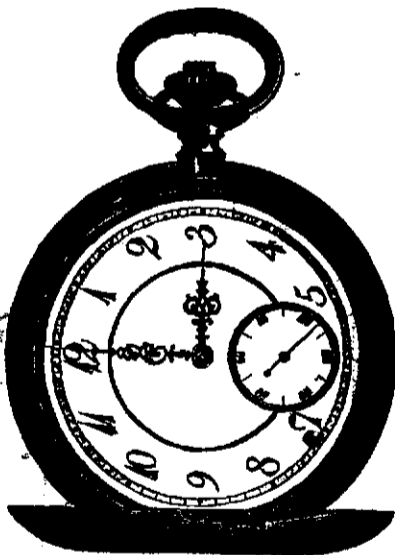
PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobilă
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa 1. Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparații; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaeriale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a celui anunț în Trib.)

Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de anteprișă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.